

Preferencje partyjne w listopadzie

Przedruk i rozpowszechnianie
tej publikacji **w całości** dozwolone
wyłącznie za zgodą CBOS.
Wykorzystanie **fragmentów**
oraz danych empirycznych
wymaga podania źródła

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 14 stycznia 2016 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Gdyby wybory odbywały się listopadzie, udział w nich chciałoby wziąć 67% uprawnionych do głosowania, a więc o 3 punkty procentowe więcej niż w październiku¹. Deklaracje ankietowanych potwierdzają utrzymujące się od wielu miesięcy duże zainteresowanie wydarzeniami na scenie politycznej. Mogą one świadczyć również o tym, że część biernych w ubiegłych latach wyborców pragnie uczestniczyć w życiu politycznym, w tym w demokratycznych wyborach. Udział w głosowaniu z góry odrzuca mniej niż co piąty badany (18%, spadek o 4 punkty), 14% nie jest pewne swojego udziału w ewentualnych wyborach.

Tabela 1

Gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory do Sejmu i Senatu, to czy wziął(ęła)by Pan(i) w nich udział?	Wskazania respondentów według terminów badań*										
	2016										
	2-9 III	12-19 III	31 III – 7 IV	5-12 V	18-29 V	2-9 VI	30 VI – 7 VII	17-25 VIII	8-15 IX	8-19 X	4-13 XI
	w procentach										
Na pewno wziął(ęła)bym w nich udział	64	62	65	67	58	64	64	60	66	64	67
Nie wiem, czy wziął(ęła)bym w nich udział	13	16	14	12	16	16	17	16	14	14	14
Na pewno nie wziął(ęła)bym w nich udział	23	22	21	22	26	20	19	24	20	22	18

* Z obliczeń wyłączono odmowy odpowiedzi

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (318) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganych komputerowo (CAPI) w dniach 4–13 listopada 2016 roku na liczącej 1019 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Listopad nie przyniósł żadnych zmian w układzie sił na scenie politycznej. Notowania wszystkich partii są praktycznie takie same jak w październiku. Najwięcej zwolenników ma ugrupowanie rządzące – na PiS (wraz z Solidarną Polską i Polską Razem) chce głosować blisko dwie piąte wybierających się do urn (38%). O przeszło połowę głosów mniej ma, znajdująca się na drugim miejscu naszego rankingu, Nowoczesna Ryszarda Petru (17%). Na trzeciej pozycji lokuje się PO z poparciem 14%. W porównaniu z ubiegłym miesiącem Nowoczesna minimalnie zyskała (wzrost o 1 punkt procentowy), a PO w takim samym stopniu straciła (spadek o 1 punkt). Różnice w poziomie poparcia między tymi ugrupowaniami, jak i zmiany w liczbie ich zwolenników, jakie zaszły od ubiegłego miesiąca, są nieistotne ze statystycznego punktu widzenia. Nie zmienia się też dystans dzielący obie te partie od lidera rankingu – podobnie jak w ubiegłym miesiącu oba ugrupowania opozycyjne mają łącznie mniej głosów niż partia rządząca.

Na kolejnych miejscach znalazł się ruch Kukiz'15 (6%) oraz plasujący się na granicy wyborczego progu SLD (5%). W przypadku tej ostatniej partii wynik jest godny odnotowania, bowiem dopiero po raz drugi od wyborów ugrupowanie to miałoby szansę na wprowadzenie swoich przedstawicieli do parlamentu. Z przeprowadzonych analiz wynika jednak, że takie wyniki – nie tylko w przypadku oscylującego na granicy wymaganego dla partii progu poparcia SLD, ale także ruchu Kukiz'15 – nie dają obu partiom stuprocentowych gwarancji na wprowadzenie swych przedstawicieli do Sejmu. Uzyskiwany w sondażu wynik 6% poparcia, oznacza, że przy założonym poziomie ufności 95%, w rzeczywistości, w skali całej populacji poparcie dla ruchu Pawła Kukiza oscyluje w granicach od 4,6% do 8,3%. W przypadku SLD przedział ten wynosi od 3,9% do 7,3% poparcia.

Gdyby wybory odbywały się listopadzie, pozostałe ugrupowania nie weszłyby do Sejmu. Poparcie 4% wyborców zyskał w tym miesiącu PSL, 2% zadeklarowanych zwolenników ma partia „Wolność” Janusza Korwin-Mikkego, a 1% głosowałoby na Partię Razem.

Co dziesiąty z ankietowanych, którzy chcieliby wziąć udział w wyborach, nie wie, na które ugrupowanie oddałby swój głos (10%).

Tabela 2

Gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory do Sejmu, to na kandydata której partii/inicjatywy politycznej głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?	Odpowiedzi osób deklarujących zamiar wzięcia udziału w potencjalnych wyborach																
	2015			2016													
	14-21 X*	Wyniki wyborów 25 X	3-10 XII	7-14 I	21-28 I	3-10 II	2-9 III	12-19 III	31 III - 7 IV	5-12 V	18-29 V	2-9 VI	30 VI - 7 VII	17-25 VIII	8-15 IX	8-19 X	4-13 XI
	w procentach																
Prawo i Sprawiedliwość	36	37,58	35	39	36	34	37	34	38	34	36	35	39	41	36	38	38
Nowoczesna Ryszarda Petru	5	7,60	21	22	18	19	17	16	18	18	14	14	14	12	16	16	17
Platforma Obywatelska RP	25	24,09	15	13	14	14	18	14	13	16	16	15	15	16	17	15	14
Kukiz'15	6	8,81	8	9	11	11	8	12	8	8	6	9	8	8	6	6	6
Sojusz Lewicy Demokratycznej	6**	7,55**	3	2	3	3	3	4	4	4	4	5	3	3	3	4	5
Polskie Stronnictwo Ludowe	5	5,13	3	2	2	2	3	3	3	4	5	2	3	3	3	4	4
„Wolność” (KORWiN)	4	4,76	3	3	4	3	2	6	2	3	3	3	4	2	2	3	2
Partia Razem	<1	3,62	3	3	2	2	2	2	3	2	3	3	3	3	2	2	1
Inna odpowiedź	<1	0,87	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	<1	2
Trudno powiedzieć	11		6	5	7	9	8	8	9	10	11	12	9	10	12	11	10
Odmowa odpowiedzi	1		1	0	1	1	1	1	1	0	1	0	1	1	<1	<1	<1
N=	757	15 200 671	629	714	622	668	661	621	718	733	537	640	628	618	648	603	686

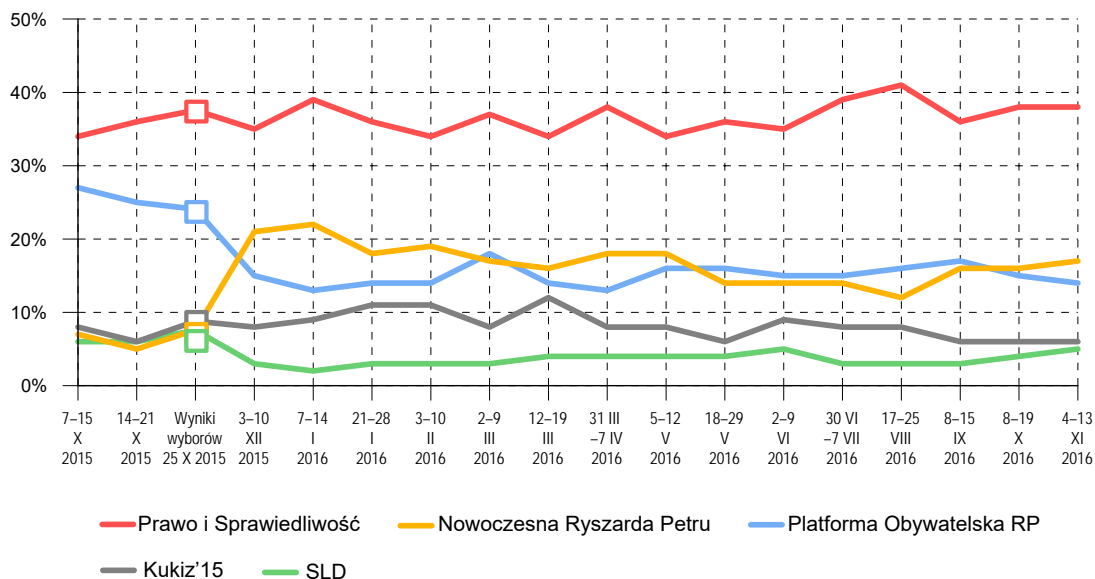
* W październiku 2015 pytanie brzmiało: „Na kandydata którego komitetu wyborczego zamierza Pan(i) głosować w wyborach do Sejmu 25 października?”

** Wyniki dotyczące KKW Zjednoczona Lewica SLD+TR+PPS+UP+Zieloni

Odpowiedzi osób deklarujących zamiar wzięcia udziału w potencjalnych wyborach do Sejmu

CBOS

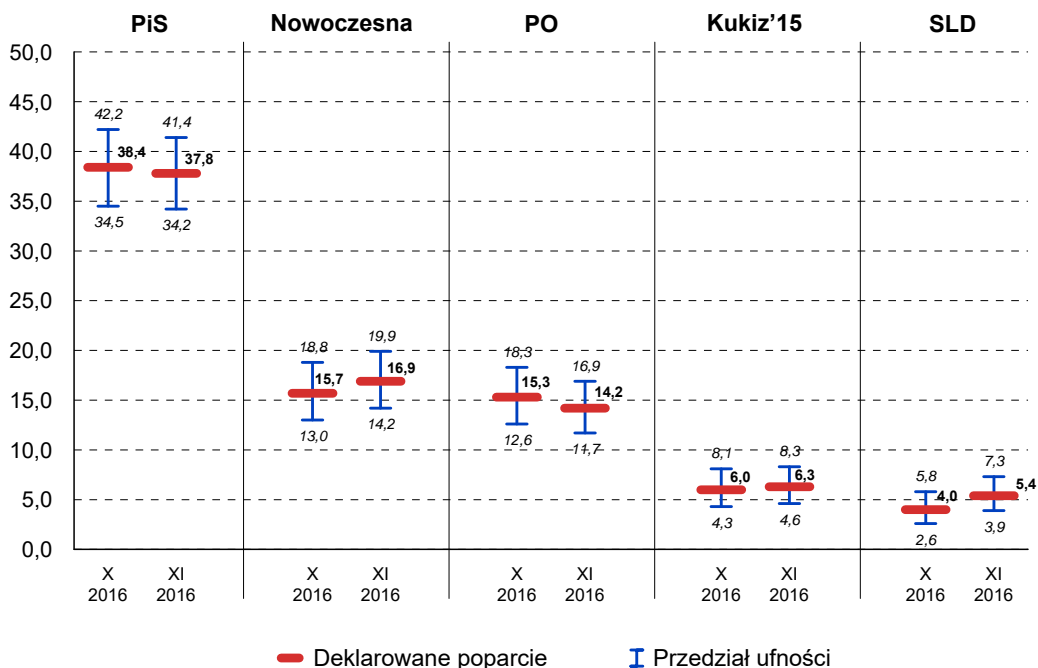
RYS. 1. POPARCIE DLA PiS, PO, NOWOCZESNEJ I KUKIZ'15

Stosowanie prób losowych umożliwia wnioskowanie o populacji dorosłych Polaków oraz pozwala na określenie skali błędów statystycznych naszych oszacowań². Na rysunku 2 prezentujemy wyniki uzyskane w październiku i listopadzie przez pięć ugrupowań mających obecnie szansę na wprowadzenie swych przedstawicieli do Sejmu (z uwzględnieniem błędów statystycznych).

² Więcej o naszej metodologii na stronie CBOS w zakładce: Badania: metody realizacji badań.

RYS. 2. POPARCIE DLA PiS, NOWOCZESNEJ, PO, KUKIZ'15 I SLD (W PROCENTACH)

Ponad rok po wyborach utrzymuje się wyraźna przewaga partii rządzącej nad pozostałymi ugrupowaniami. PiS pod względem popularności dystansuje wszystkie inne partie, osiągając wynik lepszy niż dwa najbardziej liczące się ugrupowania opozycyjne łącznie. Od trzech miesięcy sytuacja na scenie politycznej jest stabilna, zmiany w poziomie poparcia dla poszczególnych ugrupowań są niewielkie i mieszczą się w granicach błędu statystycznego. Deklaracje badanych wskazują na utrzymujące się wśród Polaków duże zainteresowanie udziałem w życiu politycznym, jednak warto pamiętać, że sondażowe zapowiedzi często nie przekładają się w prosty sposób na zachowania wyborcze.

Opracowała
Agnieszka CYBULSKA

A N E K S

Tabela 1

		Gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory do Sejmu i Senatu, to czy wziął(ęła)by Pan(i) w nich udział?			Liczba osób
		Na pewno wziął(ęła)bym w nich udział	Nie wiem, czy wziął(ęła)bym w nich udział	Na pewno nie wziął(ęła)bym w nich udziału	
		%	%	%	
Ogółem		67	14	18	1018
Płeć	Mężczyźni	72	10	18	478
	Kobiety	63	18	18	540
Wiek	18–24 lata	62	18	19	79
	25–34	60	16	24	198
	35–44	71	15	15	191
	45–54	67	16	17	153
	55–64	73	12	16	184
	65 lat i więcej	69	12	19	213
Miejsce zamieszkania	Wieś	62	17	21	403
	Miasto do 19 999	73	13	14	147
	20 000 – 99 999	69	13	18	223
	100 000 – 499 999	66	13	21	151
	500 000 i więcej mieszk.	81	10	9	95
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	59	17	25	203
	Zasadnicze zawodowe	59	19	22	249
	Średnie	71	13	16	311
	Wyższe	79	9	12	256
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	80	10	10	104
	Średni personel, technicy	82	6	12	34
	Pracownicy adm.-biurowi	70	21	8	67
	Pracownicy usług	62	15	23	52
	Robotnicy wykwalifikowani	55	19	25	135
	Robotnicy niewykwalifik.	60	13	27	43
	Rolnicy	66	14	20	55
	Pracujący na własny rach.	73	7	20	47
	Bezrobotni	67	13	20	40
	Emeryci	71	11	18	261
	Renciści	52	17	31	51
	Uczniowie i studenci	72	16	12	56
	Pracuje w:	Gospodynie domowe i inni	61	23	17
inst. państw., publicznej		74	12	13	137
spółce właścicieli prywatnych i państwa		67	19	13	97
sekt. pryw. poza rolnict.		64	13	23	251
prywatnym gosp. rolnym		63	16	21	57
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	58	25	18	129
	Od 650 zł do 999 zł	61	15	24	151
	Od 1000 zł do 1399 zł	66	14	20	135
	Od 1400 zł do 1999 zł	74	10	16	131
	2000 zł i więcej	84	5	11	155
Ocena własnych war. mater.	Złe	47	22	30	94
	Średnie	65	18	17	374
	Dobre	72	11	17	550
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	84	4	11	49
	Raz w tygodniu	69	15	16	464
	1–2 razy w miesiącu	62	18	20	154
	Kilka razy w roku	62	16	22	237
	W ogóle nie uczestniczy	74	6	20	100
Poglądy polityczne	Lewica	72	12	15	191
	Centrum	65	17	19	244
	Prawica	83	6	11	304
	Trudno powiedzieć	48	23	29	271

Tabela 2

		Na kandydata której partii / inicjatywy politycznej głosował(a)by Pan(i) w wyborach do Sejmu?											Liczba osób
		Prawo i Sprawiedliwość (PiS) (wraz z Solidarną Polską i Polską Razem)	Platforma Obywatelska RP (PO RP)	Partia Razem	Wolność (KORWiN)	Polskie Stronnictwo Ludowe (PSL)	Sojusz Lewicy Demokratycznej (SLD)	Kukiz'15	Nowoczesna Ryszarda Petru	Inna partia	Trudno powiedzieć, jeszcze nie wiem, waham się	Odmowa odpowiedzi	
		%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	
Ogółem		38	14	1	2	4	5	6	17	2	10	0	686
Płeć	Mężczyźni	40	14	1	2	3	5	8	15	1	9		344
	Kobiety	36	14	2	2	5	6	4	19	2	10	1	342
Wiek	18–24 lata	18	15	2	12	4	4	17	15		13		49
	25–34	29	13	1	2	3	7	12	15	4	12	1	119
	35–44	33	20	3	2	4	2	7	17	1	9	1	135
	45–54	40	13	1	2	5	4	6	18	2	8	1	102
	55–64	42	8		0	4	10	2	21	2	10	1	134
	65 lat i więcej	50	16	2	1	3	5	1	15	1	7		147
Miejsce zamieszkania	Wieś	49	11	0	2	5	4	7	8	2	10	1	249
	Miasto do 19 999	39	14		3	5	10	6	17	1	5		106
	20 000 – 99 999	34	19	3	3	3	6	6	18	2	7		154
	100 000 – 499 999	23	15	3	2	2	8	3	31	2	12		100
	500 000 i więcej mieszk.	25	12	3	1	2	2	9	27	1	16	1	76
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	51	9	1	4	7	4	7	7	1	9		119
	Zasadnicze zawodowe	50	15			5	7	4	7	2	11		146
	Średnie	38	14	2	3	2	6	7	15	1	11	0	220
	Wyższe	21	17	3	2	3	5	6	32	3	8	1	201
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	17	14	2	3	2	3	12	33	4	9	2	84
	Średni personel, technicy	33	8				7	15	18		18		28
	Pracownicy adm.-biurowi	28	20	6		5	5	2	21	3	8	1	47
	Pracownicy usług	35	31			1	8	8	4		9	3	32
	Robotnicy wykwalifikowani	51	13	4		6	5	4	10	2	5		75
	Robotnicy niewykwalifik.	43	12		4	3		9	6	3	21		25
	Rolnicy	54	8		4	13	2	13	4		2		36
	Pracujący na własny rach.	17	18		5	2	9	9	28		13		34
	Bezrobotni	47	11		8	2	7	4	10		12		27
	Emeryci	48	14	1	1	4	5	1	16	2	8		187
	Renciści	41	3				10		27		19		27
	Uczniowie i studenci	8	14	2	13	4	6	19	17		17		40
	Gospodynie domowe i inni	46	13			3	9	3	15	3	7		45

Tabela 2 cd.

		Na kandydata której partii / inicjatywy politycznej głosował(a)by Pan(i) w wyborach do Sejmu?											Liczba osób
		Prawo i Sprawiedliwość (PiS) (wraz z Solidarną Polską i Polską Razem)	Platforma Obywatelska RP (PO RP)	Partia Razem	Wolność (KORWiN)	Polskie Stronnictwo Ludowe (PSL)	Sojusz Lewicy Demokratycznej (SLD)	Kukiz'15	Nowoczesna Ryszarda Petru	Inna partia	Trudno powiedzieć, jeszcze nie wiem, waham się	Odmowa odpowiedzi	
		%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	
Ogółem		38	14	1	2	4	5	6	17	2	10	0	686
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	27	18	3	2	2	5	9	18	3	13	1	102
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	28	15	2	1	8	5	8	18	1	12	2	66
	sekt. pryw. poza rolnict.	35	16	2	2	1	5	8	22	2	6	1	160
	prywatnym gosp. rolnym	52	8		4	15	2	13	4		2		36
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	50	12	1	3	2	6	8	10	2	6		74
	Od 650 zł do 999 zł	48	10		2	9	5	9	8	3	7		93
	Od 1000 zł do 1399 zł	43	14	4		6	4	11	12	2	4		89
	Od 1400 zł do 1999 zł	36	11	1	3	4	7	5	22	2	10		97
	2000 zł i więcej	23	16	1	3	3	9	4	35		6		130
Ocena własnych war. mater.	Złe	52	8		1	3	6	5	12	4	9		45
	Średnie	44	12	1	2	4	5	7	16	1	9		244
	Dobre	32	16	2	3	4	6	6	18	2	10	1	397
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	71	3	2	3		1	4	3	2	10		41
	Raz w tygodniu	47	13	1	2	6	3	6	12	2	7	1	319
	1-2 razy w miesiącu	34	13	2	1	3	7	7	21		12	1	96
	Kilka razy w roku	24	17	1	2	3	10	8	22	2	11		147
	W ogóle nie uczestniczy	16	26	3	4	1	6	2	27	2	12		75
Poglądy polityczne	Lewica	12	16	4		3	21	3	34	1	5		138
	Centrum	18	24	3	2	5	2	10	22	2	12		158
	Prawica	65	9		4	2	0	6	8	2	4	1	253
	Trudno powiedzieć	38	11		2	8	3	6	7	2	22	1	130